

a frankenthalai eredetű színes Gavallérszobrocska. A herendi gyár korai terméke a 11 darabból álló teáskészlet (1846-ból).

Az üvegek csoportjában Csehország és Szilézia művészi értékű, beköszörült díszű, XVIII. századi serlegeit és poharait tanulmányozhatjuk. Az üveghátlapfestés ritka példája az a két kép, melyek közül az egyikben Pilátus kezeit mossa, a másikon a hitetlen Tamás jelenete látható. Ezek német metszetek nyomán készültek a XVI. század első felében, bizonyára Nürnbergben. Az 1600-as év tájáról való egy finoman tagozott kis ébenfaládika. Oldalaiba arany alapon színes, groteszk díszű hátlapfestésű, üveglapok vannak foglalva. Az ilyen ládikák készítői helye Augsburg, ahol az olasz hatás még az ilyen kisméretű tárgyon is érvényesült.

Fokozzák a gyűjteménygazdagságát azok a kisméretű tárgyak, amilyenek a szelencék, evőszközök, képkerekek, zsebórák, ékszerek, amelyek jórészt a XVIII. század játssi formáit és gazdag díszítőkedvét mutatják be.

A képek és miniatűrök csoportjának rövid jellemzésére idézem a kiállítás vezetőjének idevágó sorait:

„A Szépművészeti Múzeumnak ajándékozott műveknek zömét a mintegy 500 darabból álló miniatűrgyűjtemény teszi. Ez a gyűjtemény a XVI. századtól kezdve fogalmat ad a miniatűrfestészet fejlődéséről. Jelentősége a Szépművészeti Múzeumra nézve elsősorban abban van, hogy alapja lesz ott egy ilyenfajta, eddig hiányzó gyűjteménynek, de ezenkívül sok becses egyes darabra is szert tesz a gyűjteményben a múzeum. Képviselve vannak benne a neves miniatűrfestők közül Dumont, Daffinger, Saar, a Theer-család tagjai, Ender, Lieder, Peter, nemkülönben Barabás, Melegh és Medvey magyar művészek. Az ajándékozott olajfestmények valamennyien képmások s közülök a legtöbb családi arckép. Festőik jobbára magyar, vagy a régi Pest számára dolgozó osztrák művészek. A képek sorozata különösen művelődéstörténeti tekintetben érdekes és a korra nézve jellemző.”

Procopius Béla, anyjának nemes gondolatát valóra váltva, ilyen gazdag gyűjteménnyel gyarapította két művészeti múzeumunkat. Ez a nagy kulturális érzékről tanuskodó nemes cselekedet követendő példul szolgálhat széplelkű, áldozatkész honfitársaink körében.

EGY BRÜSSZELI OTTHON

Pierre Bautier úr, akire, mint a budapesti belga művészettörténeti kiállítás egyik rendezőjére, mindenki meleg rokonszenvvel gondol vissza, boldog tulajdonosa Brüsszel egyik legszebb, modern családi házának. A város legkellemesebb negyedében, a mi Andrássy-útunknál is hatalmasabb Avenue Louisenak a híres Cambre-erdőbe való torkolatánál, egy meghitt térségen épült az emeletes, manzárdos kis palota. Egyik legfőbb varázsa bájos fekvése. Tartózkodó eleganciával a palota stílusához hangolt, terraszos, nyírott bokrokkal és sövényvel, szobrokkal ékes kertje a Cambre-erdővel határos, melynek ősrégi fái látszólag óriási parkká varázsolják azt. A ház 1913/1914-ben épült és Paul Bonduelle, neves belga építész alkotása. Barátságos, kényelmes otthont kellett neki terveznie olyan stílusban, hogy az alkalmas

legyen Bautier úr régi műtárgyainak, festményeinek. köztük Jordaens egy nagy vásznának (szent Pál és Barnabás Lyssában, látható volt a budapesti belga kiállításon) és egy érdekes Botticelli-kompozíciónak elhelyezésére, valamint a még nagyobb számban lévő modern alkotásoknak befogadására. Bautier úr egyformán gyűjti a régi és a mai mesterek alkotásait, csak a kvalitásra néz, ezért Tiepolo és Mabuse alkotásai mellett ott látjuk a mai belga festészet nem egy reprezentatív nagyságának munkáját és iparművészetük izléses termékeit.

A vörös téglából épült ház terméskő ajtó- és ablakkereteivel reneszánsz reminiscenciában épült föl. Stílusa még távol van a háború után kialakult és most már diadalmasan érvényesülő modern építészeti törekvésektől. Az egyszerű homlokzatnak egyedüli ékessége az egyszárnyú, ötletes esővédő-tetővel ellátott kapu. A fapár-

kányok, ereszek festése, tartózkodó aranyozása kellemes harmóniába csendül össze a téglavörös és a kő sárgásfehér színével. A ház kertre néző homlokzatát barátságos, olaszos loggia élénkíti.

Kis, boltíves előcsarnok fogadja a belépőt. A stukkó-falak világossárga színűek, a márványpadló fehér, fekete és sárga lapokból van összeállítva. A világítótestet a boltozat közepén az onix-lap mögé rejtette a tervező. Innen lépünk be a klasszicizáló ízlésre valló hallba. Falait fehér eres, fekete márványilaszterek és lizenák tagolják. Igen gazdag az Orpheustábrázoló bronz domborművel (Oscar de Clerch műve) díszített márványkandalló és kellemes vonalú a kalapált fémreliefekkel ékesített lépcsőkorlát. A hall legnevezetesebb művészi látványossága azonban az Alexandre Jacovleff orosz festőtől való három nagy falikép az emeleti falakon. Jacovleff mostanában egyike a legnépszerűbb párisi festőknek. Citroen automobilgyárossal tett tropikus égővalatti utazásáról nem régen egy sereg vázlatot hozott haza, amelyeknek bemutatását úgy Párisban, mint Brüsszelben rendkívüli érdeklődéskísérte. Modernsége ízléssel párosul. Nem az erő, az eredetiség, hanem raffinaltság mestere. A Bautier-ház halljában lévő képek — a nap óráit szimbolizáló alakok felvonulása, Capri szigetére emlékeztető tájakon — szintén nem tagadják meg

az olasz dekoratív freskók és a francia gobelinek hatását.

A fogadószobák mind a hall földszinti, vagy emeleti részéhez kapcsolódnak. Az ebédlő falait egy XVI. Lajos korabeli brüsszeli házból való faburkolat borítja, melynek eredeti színét is megőrizték. Igen kellemes a régi bútoroknak, köztük az 1579-ből származó svájci pohárszéknek az új iparművészeti tárgyakkal és a finom tónusú modern festményekkel való összhangja. A szalonokban többek között egy igen eredeti Louis-Philippe garnitúra látható. A dolgozószoba az angol reneszánsz hagyományait árulja el. Falait egészen a gerendás mennyezetig szintén faburkolat borítja. Rendkívül sikerült a nyolcszögletű könyvtárszobácska az Adam-stílusra emlékeztető, finom, korintusi oszlopos, ébenfa-berakásos könyvespolcaival. Az alapszín egészen világoszöld. Neves belga iparművészek, festők, szobrászok rajzolták, mintázták a kis palota színes ablaküvegeit, a hall Lédát ábrázoló díszkútját (J. Berchmans műve) és egyéb dekoratív szobordíszeket. Igen nagy súlyt fektettek a világítási effektusokra is. Akár nappal, akár este lép be a látogató a különböző anyagokkal ékesített hallba, mindig kellemesen zsongó színösszhang fogadja.

Bautier úr háza egyik legjobb példája az ízléses modern belga úri otthonoknak.

Az új architektúra takarékos, azaz amennyire csak lehetséges, világosan szervezi meg egyszerű eszközeit. Nincs tere magánérzések kifejezésére, céljait az eszközök minimumával akarja elérni, anélkül, hogy ártson a célszerűség követelményeinek.

Van Doessburg Theo

A művészi alkotás egy soha el nem apadó folyam. Amit a mai nemzedék modernnek tart, az már a következőnek nem az. A művészetnek nincsen — mint a tudománynak — egyetlen helyes útja. Csak a megállás helytelen.

*

Ha átlépjük idegen lakás küszöbét, rögtön megérezzük sajátos hangulatának leheletét, halljuk egyes részeinek beszédes nyelvezetét. Amde az otthon egészen csak az értheti meg, aki azt megalkotta és részeit összehordta, mert ember és lakása összecsendülő egységet alkotnak, szorosan összetartoznak. Ezért szükséges, hogy mindenki a maga otthonában élje le életét; elnyomorog, ha nincs otthona.

Vannak törekvések, melyek odairányulnak, hogy az emberekben levő alkotóképességet korlátozzák oly dolgokra, melyeket a falra lehet akasztani, vagy miket a hangversenytermekben hallani vagy egyebütt megbámulni lehet, ahol jól öltözött emberek összegyülekeznek, hogy fitogtassák kulturáltságukat. Amde ma az ipari módszerek embereire van szükségünk... Olyanokra, kik képesek az alaktalan néptömeget politikai, szociális, ipari és erkölcsi szempontból egészséges, jól megalkotott egészzé átformálni. Nagyon megszorítottuk és semmitmondó célokra használjuk fel az alkotó képességeket. Emberek kellene, akik elénk szabják a munkatervet mindenre, ami helyes, jó, hasznos és kívánatos.

Ford Henry

Kultúránk jövője attól függ, hogy mennyiben tudjuk megvizsgálni a múltak emlékeit és belőlük a helyeset kiválasztani, a jelen állapotokat és szokásokat megváltoztatni és oly új formákat alkotni, amelyekben energiánk szabadon érvényesülhet.

Levis Munford